

doops gezind plus

- 2 om te beginnen
- 3 vanuit de stilte
- 4-6 overdenking
Ver weg & dichtbij
- 7 open ruimte
Stip
- 8 zegenrijk

– Horizon –

VOORAF

Machteld Stam

Op de dag dat hij afscheid nam van zijn collega's omdat hij met pensioen ging, besloot hij ook de financiële sector waarin hij jaren had gewerkt vaarwel te zeggen. Hij bedankte voor het penningmeesterschap van de kerkenraad en nam zich voor zich toe te leggen op het Zwitserleven-gevoel. Hij kocht een camper en maakte daarmee heel wat reizen. Maar na een tijdje begon de verveling toe te slaan, bij gebrek aan perspectief. Hij realiseerde zich dat als hij zo door zou gaan, hij snel een oude man zou worden. Hij kreeg de behoefte het roer om te gooien en ging op zoek. Hij kwam uit bij de voedselbank. Handen uit de mouwen steken door voedselpakketten te vullen, daar voelde hij wel voor. Bij de voedselbank zagen ze een andere toekomst voor hem weggelegd. Gezien zijn financiële achtergrond vonden ze hem geschikt om intakegesprekken te voeren met

beoogde cliënten, om te beoordelen of ze in aanmerking kwamen voor een voedselpakket. Hij begon aan deze nieuwe uitdaging en er ging een wereld voor hem open, waarvan hij tot dan toe alleen van het bestaan wist. Hij voerde gesprekken met uiteenlopende mensen die als overeenkomst hadden dat ze vrijwel allemaal schrijnende verhalen vertelden. Het verbreedde zijn blik. Hij kende niet alleen voedselpakketten toe, maar belde en mailde ook veelvuldig naar allerlei instanties om zijn cliënten van hun afhankelijkheid van de voedselbank af te helpen. De keren dat hij zijn cliënten op weg kon helpen naar een beter bestaan gaf hem een ongekennde voldoening in deze fase van zijn leven, waarvan hij van te voren had gedacht die alleen maar zorgeloos in zijn camper door te zullen brengen.

BOEK

Jeannette den Ouden

fantastisch

De titel van het boek *De kerk is fantastisch*, van de Vlaamse hoogleraar en kerkjurist Rik Torfs, leek ironisch bedoeld. Maar dat is niet zo. Torfs vindt dat echt en zijn enthousiasme werkt aanstekelijk! Ook de indruk dat het boek vooral voor Rooms-katholieke lezers bedoeld is, klopt niet. Zeker, als Torfs over 'de' kerk spreekt, bedoelt hij vaak de

Rooms-katholieke kerk met haar eigen problematiek. Maar de thema's die hij aan de orde stelt zijn relevant voor alle mensen wie de kerk aan het hart gaat, én voor hen die hun vraagtekens bij het instituut stellen. Het boek is geen theologische verhandeling, maar een pleidooi om de kerk niet als zinkend schip te zien, maar als een 'oase van vrijheid en verrassing'. De kerk is meer dan je denkt! Zet dat kerkgebouw dus open,

voor vieringen, concerten, heilzame stilte! En haar falen? Dat is de humus waarop de kerk kan groeien. Juist als de kerk teleurstelt, krijgt het geloof een nieuwe impuls (p. 45). Voor alle krimpende, vergrijzende en groeiende gemeentes van welke denominatie ook, is dit boek een verrassende bron van inspiratie. Al is het maar door zinnen als deze: 'Als je God gewoon laat begaan, houdt hij niemand tegen.'

COLOFON

Doopsgezind Plus is een liturgische, pastorale uitgave van de Algemene Doopsgezinde Sociëteit en verschijnt zes keer per jaar, in het hart van *Doopsgezind NL*.
Redactie Kalle Brüsewitz, Marijke van Duin, Jeannette den Ouden,

Machteld Stam & Machteld van Woerden
Ontwerp & opmaak Susan de Loor, Kantoordeloor Haarlem
Druk GBU printmedia
Oplage 5.425
Papier G-Print 115 grams, Papyrus, FSC-gecertificeerd

Contact redactie
Singel 454 | 1017 AW Amsterdam
020 623 09 14 | dn@doopsgezind.nl
www.doopsgezind.nl
© ADS 2021

horizon

*Het is de streep die je trekt
De scheiding die je maakt
Tussen boven en onder
Zwaartekracht hemelkracht
Hoe verder je gaat
je valt er nooit overheen
Waar je ook kijkt
Ver weg of dichtbij
Als leef je in een schilderij
Maar toch straks
Ooit, eerst met je kruin
Tot en met je laatste teen
Ga je eroverheen
Ben je voorbij
Ieder zijn einder*

Ver weg & dichtbij

Noach dobberde over de onafzienbare wateren.¹ Nergens meer een stukje land te zien.

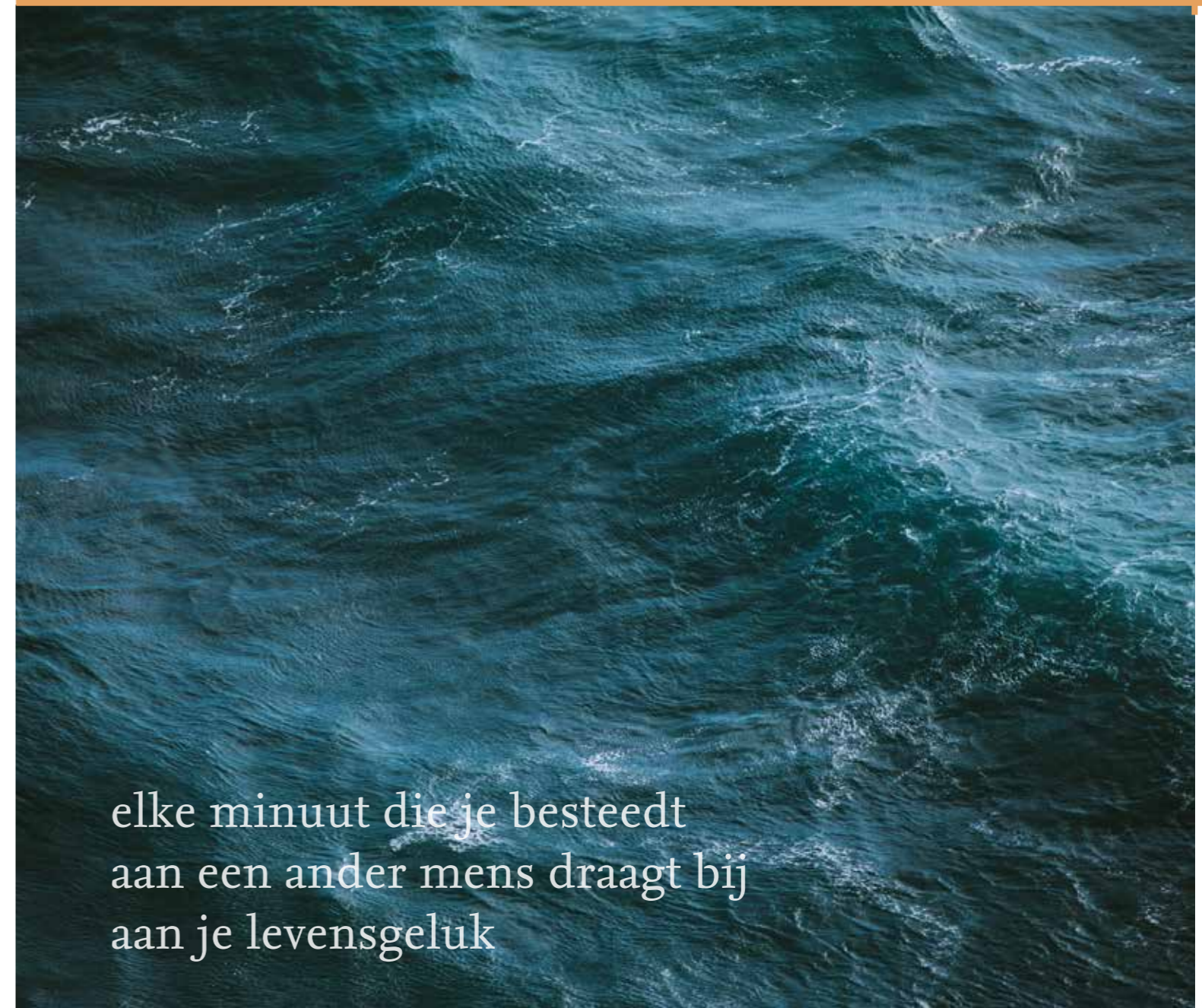
In de verte bevond zich de horizon, daar waar water en lucht elkaar raakten. Overal waar hij keek zag hij diezelfde vage en verre streep; geen enkel herkenningspunt, geen stipje zelfs. Ik vermoed dat hem dat ook wat mistroostig maakte, want hij had geen idee welke kant hij op ging, noch hoelang deze beproeving zou duren, noch hoe het verder zou moeten met hem, zijn gezin en de vele dieren in zijn ark. Er is immers vaste grond nodig om te kunnen leven! Die vaste grond was nu verdwenen, en natuurlijk hoopte Noach dat dit alles tijdelijk zou zijn.

Toen het water inderdaad ging zakken en de ark bleef steken tegen een berg, besloot Noach een raaf naar buiten te laten, die maar rondjes bleef vliegen tot de aarde zou droogvallen. Daar had hij niet zoveel aan, dus besloot hij een duif los te laten; de eerste keer kwam deze onverrichterzake terug, want er was nog overal water en hij hield geen droge pootjes. Maar de tweede keer kwam de duif terug met een olijfblad in zijn snavel: een eerste teken van hoop. De derde keer kwam de duif niet meer terug en dat was het sein om alle moed bij

elkaar te rapen, de ark te verlaten en een nieuw begin te maken met leven op deze aarde.

Dit oude verhaal laat zich verrassend lezen als een manier om naar het afgelopen coronajaar te kijken. U kunt de parallellen zeker vinden als u het verhaal nog eens rustig overleest. Het tekort aan perspectief, soms ook de wanhoop, de gedwongen eenzaamheid – het zijn alle voor ons herkenbare ervaringen geworden.

Noach maakte een nieuw begin met het leven op aarde. Het zou anders gaan dan vóór de vloed, dat was wel zeker; althans daar leek het in het begin nog op. Maar het is hem niet echt gelukt... Wij starten nu ook weer van alles op en proberen te leren van de afgelopen anderhalf jaar, misschien ook met vallen een opstaan. Minderen was nog niet zo slecht, net zomin als op tijd rust nemen. Door de gedwongen afstand en het elkaar niet mogen aanraken hebben we opnieuw ontdekt hoe enorm belangrijk werkelijke aandacht voor elkaar is.

elke minuut die je besteedt
aan een ander mens draagt bij
aan je levensgeluk

De verre onbereikbare horizon raakt langzamerhand wat buiten beeld, en daarvoor in de plaats is een meer dichtbij perspectief aan het ontstaan. Het biedt uitzicht op een leven in meer harmonie met de natuur en met elkaar, met aandacht voor initiatieven die mensen de ruimte geven zichzelf te mogen zijn. Niet langer de race tegen de klok of het najagen van mogelijkheden om nog meer geld te verdienen. Geluk zit hem niet in een goed-gevulde bankrekening of het bereiken van een topbaan, waardoor er over het algemeen maar

weinig privéleven overblijft. Ook jonge mensen beginnen dit in te zien en gaan op zoek naar voor hen zinvolle alternatieven. Die zoektocht naar zingeving en werk dat daarbij aansluit lijkt mij bij hen sterker aanwezig dan vóór de coronaperiode. En wat zijn zij vindingrijk!

Voor velen van ons speelt het leven zich nu wat meer dichtbij af: we hoeven immers niet naar verre oorden te vliegen om een vakantiegevoel te krijgen, en we waarderen de mooie plekken in ons

een nieuw begin maken

eigen land des te meer. Door de uit nood geboren periode van rust die we de afgelopen tijd hebben beleefd, is er ook ruimte in ons hoofd ontstaan om anders naar ons leven en dat van anderen te kijken. Dat kun je de meer dichtbij horizon noemen, die zich voornamelijk in onze eigen binnenwereld bevindt. Het is de ruimte van de compassie, met jezelf, maar zeker ook met anderen die het de afgelopen tijd zwaar hebben gehad.

Ben je ooit te oud om begaan te zijn met mensen die het minder hebben dan jij? Dat geloof ik niet. Wellicht kun je iets betekenen als gesprekspartner voor mensen in de bijstand die het financieel zwaar hebben. Of voor een vluchteling die de weg niet weet naar het juiste loket. Of misschien is koffiedrinken met een asielzoeker al een enorme stap, als je hem of haar daarmee kunt helpen om op een eenvoudige manier de taal te leren. Zo zijn er tal van kleine activiteiten te bedenken die bijdragen aan een zinvolle besteding van de tijd die ouderen toch in ruime mate voorradig hebben. En geloof me, elke minuut die je op een degelijke

¹ zie Genesis 8

² Lale Gül, *Ik wil leven*

foto Ignacio Giri

manier besteedt aan een ander mens, draagt bij aan je eigen levensgeluk.

Noach gaf zijn leven opnieuw vorm na de grote vloed; wij krijgen nu ook de kans om ons eigen leven te herwaarderen en er iets waardevols mee te doen, hoe bescheiden ook. Het zal het gevoel van gelukkig zijn eerder vergoten dan verkleinen. ‘Geluk is de kunst een boeket te maken van bloemen waar je bij kunt’ schreef Lale Gül in haar onlangs verschenen boek.² Dat is precies de betekenis van die nabije horizon. +

*De Heer is waarlijk opgestaan, halleluja,
als Noach uit de ark gegaan, halleluja!*

*Met Hem komt heel de schepping mee, halleluja,
de dieren lopen twee aan twee, halleluja!*

*Nu is er Goddank land in zicht, halleluja,
de aarde is getooid in licht, halleluja!*

*De merel zingt het hoogste lied, halleluja,
alleen de havik hoor je niet, halleluja!*

*De mussen tsjilpen allemaal, halleluja,
de mees zingt als de nachtegaal, halleluja!*

*De duif zit in de hoogste boom, halleluja,
en heeft de snavel vol sjaloom, halleluja!*

*Kom, zing dan met de vogels mee,
halleluja, een beter land rijst op uit zee, halleluja!*

*Het water van de grote vloed, halleluja,
stijgt nooit zo hoog meer – God is goed, halleluja!*

André Troost
Lied 635

Stip

Eén van mijn grote liefdes is het strand.

Het maakt mij niet zoveel uit wat voor weer het is, als ik de zee maar kan zien en horen, ruiken en aanraken. De weidsheid en de belofte van oneindigheid grijpen me. Daar aan die horizon, waar zee en hemel elkaar raken, is alles steeds in beweging. Kleuren veranderen, ook het zicht verandert continu. In de verte doemt soms ineens een vorm op – wat zou het zijn? Een schip of een boei? En altijd wekt die horizon de dromer in mij. Wat is daarachter? Wat komt daarna? Het is een horizon van ongekende mogelijkheden en kansen.

Sinds mijn aanstelling begin vorig jaar als predikant bij de doopsgezinde gemeente Zeist, heb ik vaak dat beeld van mijn geliefde horizon voor me gezien. Ik denk dat die op een of andere manier in mij is verankerd. Ik zie geen streep, geen eindpunt. Ik zie kansen, een horizon die zich steeds verlegt.

foto Maaïke de Jong

Na drie vieringen dwong de coronapandemie ons afstand te nemen, en alles ging potdicht. Maar ik niet. De horizon in mij veranderde van kleur en van contrast, maar verdween niet. Het hielp dat ik nog weinig ervaring had als predikant, want iets waar je nog weinig van weet kun je ook niet echt missen of ergens mee vergelijken. Ik deed het dus met de horizon die er was.

Geen vieringen meer in de kerk? Dan vieringen digitaal. Direct in de eerste week van de lockdown zat ik achter mijn laptop voor de opname van mijn eerste vlogviering. Het was leren door te doen, en laat dat nu net mijn talent zijn. Die eerste zondagochtend zonder viering in onze kleine mooie kerk, konden de mensen mij bekijken en beluisteren vanaf hun computerscherm, onder het genot van een kopje koffie op hun eigen bank. Want, zo redeneerde ik, ik kan de mensen misschien niet leren kennen, maar zo kunnen zij mij in elk geval wel een beetje leren kennen.

Oefening baart kunst en ik werd steeds beter in het videobewerkingsprogramma waarvan ik tot een maand daarvoor nog nooit had gehoord. Het werd een succes, en in de tijd daarna pakten ook anderen uit de gemeente dat op.

De verschuiving van horizon en de verandering van uitzicht wekten dus mijn creativiteit op. Ik kon niet de dingen doen die ik had verwacht te gaan doen, maar in plaats daarvan mocht ik nieuwe dingen leren en uitdagingen aangaan die zich anders waarschijnlijk niet hadden aangediend.

daar aan die horizon...
is alles steeds
in beweging'

Het zicht kan veranderen, de kleur kan veranderen, maar de horizon, die belofte van nieuwe kansen, blijft. +

‘Dat iets is zoals het is... dat heb ik altijd kunnen accepteren in het leven.’

De man tegenover me zegt het op een manier alsof het vanzelfsprekend is. Alsof elk mens dat zomaar kan, de dingen nemen zoals ze zijn. Maar hij kan het, dat is zeker.

Ik kende hem al toen hij bijna tien jaar geleden de diagnose slokdarmkanker kreeg. Ik hoorde over de behandelingen, de chemo's, de 28 bestralingen. Ze waren heftig. Er viel steeds meer weg: werk, sport, de voetbaltrainingen, lekker eten. Er kwam een moment dat hij alleen nog 'rijstkorrel na rijstkorrel' kon eten.

Hij nam het zoals was. En toen kwam het bericht. Ondanks de

behandelingen waren er uitzaaiingen gevonden. De diagnose was 'hopeloos'. Opgeven, noemen ze dat tegenwoordig. 'U heeft hooguit een jaar', zei de oncoloog. Volgend jaar kerst werd een stip aan de horizon.

Hij nam het zoals het was.

Niet dat hij geen verdriet kende. Vooral om wie hem het liefste was, zijn vriendin met wie hij al jaren samenwoonde. Trouwen vond hij nooit nodig. Zij wilde dat graag. Juist nu. Een opmerking van een vriend: 'Dit is het laatste cadeau dat je haar kunt geven' gaf de doorslag.

'Wil je ons trouwen?' mailden ze. Ja, dat wilde ik. Het werd een

vreugdevolle en ontroerende trouwviering: er was zoveel warmte, liefde, licht en troost.

En toen begon het wachten.

Geen zinloze, ingrijpende onderzoeken en behandelingen meer. Langzamerhand voelde hij zich beter. Fitter. Hij liep verder, werkte langer, at gemakkelijker. Hij haalde kerst, maar na anderhalf jaar kreeg hij pijn in zijn arm. Het begin van het einde? Er volgden nieuwe onderzoeken. Een dag voor de zomervakantie kwam de uitslag. 'Mijnheer', zei de oncoloog, 'we kunnen niets meer vinden.' Niemand geloofde het, maar de kanker was weg. 'Een mirakel', zeiden de artsen.

Het is het eind van een regenachtige zomer. We zitten samen aan tafel. Hij heeft heerlijk gekookt, zij maakte een verrukkelijk toetje. We blikken terug en hij vertelt. Hoe het nieuws hem had overdonderd. Dat hij in die vakantie over het strand liep en dacht: 'Ik krijg extra tijd, hoe pak ik alles weer op?'

'Heeft het je veranderd?'

vraag ik. 'Nee' zegt hij, 'ook dit is zoals het is. Ik heb geen nieuwe of diepere inzichten. Ik heb ook geen andere keuzes gemaakt. Ik ben blij dat ik alles weer kan doen wat ik daarvoor deed. Geweldig! Mijn bedrijf heb ik weer opgebouwd. Ik ben blij met mijn vrijwilligerswerk bij het voetbal. Maar vooral blij dat we nog samen zijn. Dat we leven.' +